

COMPASSIE IN ACTIE

Inclusieve gemeenschappen bouwen

Stereotypen overwinnen

Stereotypen overwinnen

Overzicht:

In dit hoofdstuk leren jongeren meer over Shirin Ebadi, die in 2003 de Nobelprijs voor de Vrede won, over de strijd waarmee ze geconfronteerd werd als tiener en over haar werk voor vrouwenrechten in Iran. Zij leren over hun eigen rechten en die van anderen.

VMBO-BB/KB:

1. Leerlingen kennen de definitie van : vooroordelen, vooringenomenheid, discriminatie en onderdrukking.
2. Leerlingen kunnen voorbeelden benoemen van : mensen en burgerrechten, discriminatie en onderdrukking.
3. Leerlingen kunnen woorden benoemen die te maken hebben met: vooringenomenheid, discriminatie, onderdrukking, mensen en burgerrechten.
4. Leerlingen kunnen in eigen woorden beschrijven wat er in het leven van Shirin Ebadi gebeurt is waardoor ze is gaan strijden voor vrouwenrechten.

Doelen VMBO-GT/HAVO:

1. Leerlingen kennen de definitie van:
2. Leerlingen kunnen woorden benoemen die gekoppeld zijn aan de bij 1 genoemde definities en toelichten aan de hand van een voorbeeld.
3. Leerlingen kunnen in eigen woorden beschrijven waarom Shirin Ebadi bij jongeren erop aandringt zich te richten op vrouwenrechten.

Doelen VWO:

1. Leerlingen kennen de definitie van de woorden;
2. Leerlingen kunnen woorden benoemen die gekoppeld zijn aan de bij 1 genoemde definities, het verband aangeven tussen deze woorden en deze toepassen in een andere context.
3. Leerlingen kunnen in eigen woorden beschrijven waarom Shirin Ebadi bij jongeren erop aandringt zich specifiek te richten op vrouwenrechten en kunnen aangeven waarom haar boodschap heden ten dagen ook nog zeer actueel is.

Opener: Privilege versus recht

Laat de jongeren zich verdelen in groepjes van drie. Lees de items door en laat elke groep beslissen welk item een “privilege” is of een “recht”. Als het een “recht” is, dan is het een burgerrecht (opgelegd door hun school of de overheid) of een *mensenrecht* (wat geldt voor alle mensen).

☐ Stemmen tijdens landelijke verkiezingen	☐ Betaald worden voor het werk wat je doet
☐ Naar school gaan	☐ Het land verlaten en weer kunnen terugkeren
☐ Veranderen van religie	☐ Trouwen en een gezin hebben
☐ Een lid zijn van een land	☐ Kunnen dragen wat je wilt in het openbaar
☐ Vrienden mogen ontmoeten	☐ Rust en vrije tijd hebben
☐ Niet worden aangevallen	

Nabespreken

- Welke punten vind je privileges en waarom?
- Welke punten vielen volgens jou onder burger- of mensenrechten?
- Hoe denk je dat jongeren in andere landen over je lijst denken? Motiveer je antwoord.
- Welke van deze rechten zijn onderdeel van wetten of de grondwet van jouw land? Hoe kom je daarachter?
- Wie wordt geacht jouw burgerrechten te beschermen? En jouw mensenrechten?

Vooroordelen Onderzoeken

(Hand-out - werblad 1)

20
minuten

Lees de onderstaande definities door. Bedenk in paren van twee of in kleine groepjes voorbeelden van hoe iets als voorkeur of vooroordeel kan beginnen en kan leiden tot discriminatie en onderdrukking. De voorbeelden kunnen komen uit hun levens, fictief zijn of uit de geschiedenis komen. Deel vervolgens de voorbeelden met de hele groep en bespreek de onderstaande vragen.

Woord	Definitie	Voorbeeld
Voringenomenheid	Een <i>voorkeur</i> of neiging, die een onpartijdig oordeel in de weg staat; een voringenomen standpunt of een voorkeur die het vermogen om onpartijdig of objectief te zijn in de weg staat.	
Vooroordeel	Een <i>negatief oordeel of mening</i> , vaak gevormd zonder kennis of feitenonderzoek, vaak op basis van voringenomenheid.	
Onverdraagzaamheid	Totaal toegewijd zijn aan de eigen groep, religie, ras of politiek en onverdraagzaam zijn tegenover degenen die anders zijn; <i>volledige onverdraagzaamheid</i> ten opzichte van een ras, geloof of mening die anders is dan van de eigen groep, religie, ras of politiek.	
Discriminatie	Een <i>gedrag</i> dat mensen ongelijk behandelt vanwege hun lidmaatschap van een groep ³⁷ , het nemen van beslissingen en acties op basis van eigen vooroordelen.	
Onderdrukking	Het onderdrukken of discrimineren door onrechtvaardig of tiranniek <i>gebruik van geweld of gezag</i> ; het gebruik van wetten, systemen en andere middelen om een groep haar rechten of toegang tot middelen en mogelijkheden te ontfemen.	

Aanvullingen en suggesties:

Bij Vooringenomenheid

Probeer voorbeelden te noemen die herkenbaar zijn voor de groep: "Het zal wel ... geweest zijn, want ..."

Bij Onverdraagzaamheid

Voorbeelden hiervan zijn fascistische groeperingen, maar ook motorclubs die bepaalde ideeën aanhangen.

Bij Discriminatie

Leg eerst uit dat het een begrip is met een neutrale betekenis: "Het vermogen om *onderscheid* te maken." Leg hierbij ook het verschil uit tussen **positieve en negatieve discriminatie**; oftewel: is het *altijd erg / fout / verkeerd* om onderscheid te maken tussen groepen? Is het positief of negatief om vrouwen en kinderen 'voor te laten gaan'? Kinderen die altijd vooraan mogen zitten/staan bij een voorstelling. Ouderen die 65+ zijn hoeven minder te betalen vanwege hun vermeende inkomen. Of, alleen jongeren krijgen een basisbeurs omdat zij nog niet kunnen werken voor hun studiegeld, volwassenen moeten gewoon collegegeld betalen. Bij het vullen van een vacature selecteren op mensen met verschillende achtergronden i.p.v. alleen blanke hoogopgeleide Nederlanders. Of diensten die andere groepen dan hun eigen uitsluiten: "*E-matching: dating voor alleen hoger opgeleiden.*" Uitsluiting op basis van een vooroordeel is *altijd* negatieve discriminatie.

Bij Onderdrukking

Een voorbeeld van onderdrukking en uitsluiting door wetten en systemen is de Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog.

Nabespreken

- Heb je zelf iets toegevoegd aan de gegeven definities en zo ja wat?
- Welke van de voorbeelden van vooroordelen die uiteindelijk onderdrukking werden vond jij het krachtigst en waarom?
- Denk je dat mensen geboren worden met vooringenomenheid en vooroordelen? Waarom wel of niet?
- Waarom is het belangrijk om onderscheid te maken tussen discriminatie en onderdrukking?
- Geef een voorbeeld van een tijd waarin jijzelf of iemand die jij kent is gediscrimineerd.

Logboek

Welke boodschappen, overtuigingen of gedragingen heb je als kind geleerd, waarvan je denkt dat ze een vooroordeel zijn?

³⁷⁾ <http://www.tolerance.org/activity/test-yourself-hidden-bias>

Stereotypen Voorbij

30
minuten

Stereotypen definiëren: “Een stereotype is een wijdverbreid maar simplistisch geloof over een bepaald type persoon of groep. Stereotypering gebeurt wanneer iemand personen in groepen indeelt op basis van een of andere factor en een oordeel over ze velt zonder ze te kennen. Dit kunnen raciale, seksuele of genderstereotypen zijn zoals:

- Vrouwen kunnen werk minder goed uitvoeren dan mannen
- Vluchtelingen zijn een last voor de samenleving
- Aziatische mensen zijn slim
- Immigranten zijn lui
- Elke vrouwelijke man is homo...
- Elke mannelijke vrouw is lesbisch...

Ga brainstormen en bedenk andere stereotypen die je aan de lijst kunt toevoegen.

Aanvullingen en suggesties:

Bij **Simplistisch geloof of denkbeelden**

Leg dit woord uit aan de hand van voorbeelden van overdrijving, generalisering of veralgemenisering. Dit helpt bij het herkennen van bepaalde groepen met soortgelijke denkbeelden.

Groeperingsvoorbeelden

Koningen worden vaak afgebeeld met een kroon, blondines als domme vrouwen, postbodes in uniform met pet, butlers en politici als onbetrouwbare figuren, joden als rabbijnen, homoseksuelen als verwijfde mannen, landbouwers met een hooivork, Amerikanen met een cowboyhoed op het hoofd, Nederlanders op klompen, Belgen met frietzakjes in de hand, Fransen met een alpinopet, snor en stokbrood onder de arm, Afrikanen als negers, Chinezen met een lange paardenstaart.

Van Micro naar Macro³⁸

“Stereotypen en discriminatie kunnen variëren van het microniveau - dat zijn kleine handelingen of opmerkingen - tot het macroniveau - dat zijn openlijke verklaringen of acties waarmee een persoon openlijk geschaad of vernederd wordt.”

- Voorbeelden van **subtiële stereotypering en discriminatie** zijn: iemand met een zichtbaar andere huidskleur of etniciteit vragen "Wat ben je eigenlijk?" Daarmee geef je aan dat iemand anders is dan normaal. Dit zijn meestal korte, alledaagse interacties die je minder laten voelen, omdat je tot een bepaalde etnische groep behoort, of omdat je arm bent, een handicap hebt of tot een seksuele minderheidsgroep behoort.
- Voorbeelden van **openlijke stereotypen en discriminatie** zijn onder meer het gebruik van racistische namen, het doelbewust buitensluiten van bepaalde personen of groepen, of geweld om ervoor te zorgen dat een groep zich minder voelt of geschaad wordt.

Stap 1: Verdeel de leerlingen in twee groepen.

- **Groep 1:** Laat een groep brainstormen over een lijst met opmerkingen en handelingen die ze ooit gehoord of uitgesproken hebben en die **subtiële vormen** van discriminatie kunnen zijn -al dan niet opzettelijk. Ze kunnen elke opmerking op een plakbriefje schrijven of een lijstje maken op papier.
- **Groep 2:** Laat een andere groep brainstormen over een lijst met opmerkingen en handeling die ze ooit gehoord of uitgesproken hebben en wat **openlijke vormen** van discriminatie zijn - met als doel om opzettelijk emotionele of fysieke schade te veroorzaken. Ze kunnen elke opmerking op een plakbriefje schrijven of een lijstje maken op papier.

Stap 2: Teken een rechte horizontale lijn op het bord van ongeveer een meter lang. Schrijf aan de ene kant "Subtiële discriminatie" en aan de andere kant "Openlijke discriminatie".

- Kom nu voor het bord en plak je plakbriefjes ergens op de lijn. Hoe subtieler de vormen des te meer aan de linkerkant en hoe openlijke vormen des te meer aan de rechterkant op de lijn. (als je naar het bord kijkt)
- Vraag de leerlingen om, zodra de opmerkingen zijn gemaakt, te vertellen waarom ze ervoor gekozen hebben om ze op die plaats op de lijn te plaatsen. Vraag dan of de andere groep het eens of oneens is met de andere groep en waarom.

³⁸) Wing, Capodilupo, Capodilupo, Torino, Bucceri, Houder, Nadal, Esquilin (2007). Dagelijkse agressie met betrekking tot ras op micro-niveau: Implicaties voor de klinische praktijk. Amerikaanse psycholoog, 62, 4, 271-286.

Nabespreken

- Welke kracht hebben deze woorden en waarom?
- Waren ze het veel eens of oneens over waar de voorbeelden van discriminatie op de lijn vielen en waarom?
- Welke groepen of mensen leken het meest doelwit te zijn van de subtiele en openlijke opmerkingen of handelingen?
- Waarom is het belangrijk om de subtiele manieren vast te stellen waarop stereotypen zich in ons dagelijks leven afspelen?
- Hoe verhouden de concepten van subtiele en openlijke discriminatie zich tot pesten op jouw school?
- Hoe kunnen we deze informatie gebruiken om onze school veiliger en gastvrijer te maken voor

Logboek

Let tijdens een dag eens op jouw eigen stereotypen. Ze kunnen er onbedoeld zijn en soms is het je niet eens eerder opgevallen. Schrijf ze op en denk na over waar je denkt dat ze vandaan komen (familie, media, collega's, etc.) en hoe je je meer bewust ervan kunt worden.

Het verhaal van Shirin Ebadi

"We gaan kennismaken met een vrouw genaamd Shirin Ebadi, die op 24-jarige leeftijd de eerste vrouwelijke rechter in Iran werd. Ze heeft hard gewerkt om de rechten van vrouwen in Iran te verdedigen. Laten we lezen over Shirin en wat haar inspireerde om rechter te worden." Lees Shirin's verhaal hardop voor als groep.

Case Study van Shirin Ebadi

Maak een
kopie voor
leerlingen

Dingen die je moet weten voordat je deze casestudy leest

Bekijk Shirin's toespraak
over mensenrechten:

www.youtube.com/watch?v=_RNFeGvb0GA

Kaart van Iran

Woordenlijst

Neem deze woorden door
voor of tijdens het verhaal:

- moslim
- hijab
- mensenrechten
- vernederen
- opstand
- monarchie
- republiek
- onvervreemdbaar

Nobel Vredesprijswinnaar

De Nobelprijs voor de Vrede is in het leven geroepen door Alfred Nobel. Hij was een Zweedse uitvinder met meer dan 350 uitvindingen, en hij schreef ook gedichten en toneelstukken. Zijn beroemdste uitvinding was dynamiet. Hij creëerde het om gebieden op te blazen om wegen en spoorwegen te maken. Maar dynamiet werd al snel het meest vernietigende wapen dat de mensheid kent, en Alfred werd bekend als de "koopman van de dood". Daarom heeft hij miljoenen dollars opzijgezet om de Nobelprijzen voor Natuurkunde, Scheikunde, Geneeskunde, Literatuur en Vrede in het leven te roepen. Hij overleed op 10 december 1896. De Vredesprijs wordt elk jaar op 10 december uitgereikt ter ere van het overlijden van Nobel. **Shirin Ebadi ontving de Nobelprijs voor de Vrede in 2003 voor haar inspanningen voor democratie, vrede en vrouwenrechten in het Midden-Oosten.**

Shirin Ebadi
Nobel Vredesprijswinnaar 2003

Shirin Ebadi werd geboren in 1947 en groeide op in een groot huis in Teheran, de hoofdstad van Iran. Haar huis had een binnenplaats vol bloemen en een klein zwembadje waar vissen zwommen. Op zomeravonden legden Shirin en haar broers en zussen hun bedden buiten om onder de sterrenhemel te slapen.

Shirin was 14 jaar oud toen haar oudere zus trouwde en verhuisde. Dit maakte Shirin het oudste kind thuis en ze voelde een groot verantwoordelijkheidsgevoel voor haar jongere broers en zussen omdat haar moeder erg ziek was.

De slechte gezondheid van mijn moeder was altijd aanwezig in ons leven en ik was voortdurend bang dat ze dood zou gaan. Ik lag 's nachts wakker, staarde naar het plafond door het gaas van klamboes en maakte me zorgen om mijn broer en zusjes. Wat zou er met hen gebeuren als onze moeder stierf?..... In mijn jonge geest dacht ik dat als ze stierf, ik moest stoppen met school en haar taken thuis zou moeten overnemen."⁽¹⁾

¹⁾ uit Shirin Ebadi's autobiografie, Iran wordt wakker

Vraag: Heb jij ooit een goede vriend of familielid gehad die ziek werd of gewond is geraakt? Hoe heeft hun ziekte jou beïnvloed?

Shirin is opgevoed als moslim. Moslims zijn aanhangers van de religie die de Islam heet. Een vijfde van de wereldbevolking (1 op de 5 mensen) is moslim. Shirin heeft van jongs af aan geleerd dat de islam over vrede en vergeving gaat en dat als je tot God bidt, hij je zal helpen. Shirin vroeg God vaak om haar moeder in leven te houden. Op een avond maakte ze zich echt zorgen over haar moeder. Ze sloop naar de zolder om rustig te bidden. Voor het eerst had ze het gevoel dat God echt naar haar luisterde. Shirin's verdriet werd vervangen door vreugde. Voor die nacht had Shirin alleen gebeden omdat ze dat geleerd had en nooit met haar hele hart had gebeden. Shirin identificeerde dit als het moment dat haar relatie met haar God verstevigde.

Vraag: Met wie praat je als je bang bent of problemen hebt?

Toen ze opgroeide, werden Shirin en haar broers door hun ouders als gelijken behandeld. Shirin wist niet dat haar vriendinnen, zoals de meeste Iraanse meisjes, anders werden behandeld dan hun broers thuis. In Iran kregen de meeste jongens meer aandacht van hun vaders. Ze kregen minder vaak straf en kregen meer aandacht van hun tantes en vrouwelijke familieleden, vooral rond etenstijd.

Vraag: Ben jij ooit anders behandeld vanwege jouw geslacht? Hoe voelde je je hierdoor?

Shirin en haar broer, Jafar, waren het vaak oneens en hadden zelfs vaak ruzie. Toen dit gebeurde, behandelde Shirin's vader Jafar en Shirin als gelijken en bemiddelde hij rustig in hun ruzie. Hun huishoudelijk personeel keurde de manier af waarop Shirin's vader zijn zoon en dochters dezelfde onafhankelijkheid, genegenheid en discipline gaf.

Omdat Shirin's vader haar veel meer aandacht en onafhankelijkheid gaf dan andere Iraanse meisjes, kreeg Shirin de moed en de passie om naar de universiteit te gaan en rechter te worden. Shirin was de eerste vrouw in Iran die als rechter diende, en ze was pas 24 jaar oud!

Vraag: Heb je ooit iets bereikt waarvan anderen je vertelde dat je dat nooit zou kunnen doen? Wat gaf je de moed om in jezelf te geloven?

In de tijd dat Shirin rechter was, was de Iraanse bevolking heel erg ontevreden over de regering. Ze besloten dat ze iemand anders aan de macht wilden. De sjah (of keizer) werd in 1979 van zijn troon gestoten. Zij kozen de Ayatollah Khomeini, die volgens hen alle mensen in Iran gerechtigheid en rechtvaardigheid zou brengen.

Maar toen de Ayatollah eenmaal aan de macht kwam, veranderden hij en zijn functionarissen drastisch en namen ze veel van de rechten van het Iraanse volk weg. Shirin en haar collega's waren eerst nog enthousiast over de verandering en dat ze actief waren geweest in de revolutie die de Ayatollah aan de macht bracht. Maar ze realiseerden zich niet dat de Ayatollah en zijn ambtenaren onmiddellijk veel vrouwenrechten zouden wegnemen. Deze drastische wetten betekenden het volgende:

1) vrouwen werden gedwongen hun hoofd in het openbaar te bedekken met een hijab, 2) ze mochten geen rechter zijn of een

regeringsfunctie uitoefenen, en 3) de wettelijke huwelijksleeftijd voor meisjes werd verlaagd van 18 naar 9 jaar.

Hier zijn voorbeelden van de nieuwe wetten: ⁽²⁾

- Artikel 102 van de Iraanse grondwet:
"Vrouwen die op straat en in het openbaar verschijnen zonder de voorgeschreven 'Islamitische Hijab' zullen veroordeeld worden tot 74 zweepslagen."
- Artikel 209 van de Iraanse grondwet:
"Het leven van een vrouw is slechts de helft waard van het leven van een man."

Shirin herinnerde zich de eerste keer dat men haar vertelde haar hoofd te bedekken.

"Ik was geschokt. Hier was ik op het ministerie van Justitie, nadat een grote volksopstand een antieke monarchie had vervangen door een moderne republiek, en de nieuwe toezichhouder van justitie had het over haar. Haar!" ⁽³⁾

Shirin werd ook gedwongen om terug te treden als rechter. Ze kreeg te horen dat ze de baan als "gerechts-assistent" kon aannemen in dezelfde rechtszaal die ze als rechter had voorgezeten. Ze was erg boos en vernederd om zo oneerlijk behandeld te worden door de nieuwe regering van Iran die ze had geholpen bij de verkiezing.

Shirin bleef enkele jaren thuis, voedde haar twee dochters op, schreef boeken en werkte om haar baan terug te krijgen.

²⁾ <http://www.wfafi.org/laws.pdf> Artikel 209 van de Iraanse grondwet: "Het leven van een vrouw is slechts de helft waard als het leven van een man."

³⁾ uit Shirin Ebadi's autobiografie, "Iran Awakening"

Na een paar jaar begon Shirin weer te werken. Ze mocht niet als rechter werken, maar kon wel een baan als advocaat krijgen.

Vraag: Wat doet een advocaat? Hoe is dat anders dan wat een rechter doet?

Als advocaat nam Shirin zaken aan die te maken hadden met de onrechtvaardige behandeling van vrouwen en kinderen omdat geen van beide groepen veel rechten had volgens de nieuwe wetten van Iran. Het leven van een man was bijvoorbeeld twee keer zoveel waard als het leven van een vrouw.

Na een paar jaar begon de Iraanse regering Shirin te waarschuwen omdat ze de onrechtvaardige wetten van de Iraanse regering verdedigde en de mensenrechten van de mensen in Iran. Ze dreigden haar te vermoorden. Toen hebben ze haar gearresteerd en voor enkele maanden in de gevangenis gezet.

In 2003 ontving Shirin Ebadi de Nobelprijs voor de Vrede voor haar inspanningen voor democratie, vrede en vrouwenrechten in het Midden-Oosten. Vanwege haar werk en de bedreigingen door haar eigen regering, woont Shirin sinds 2009 in ballingschap in het Verenigd Koninkrijk. Ze kan niet meer terug-keren naar Iran om haar man of zus te zien. Toch blijft zij opkomen voor vrouwen die zich inzetten voor de mensenrechten en mensen die in Iran voor hun werk gevangen zijn gezet en geëxecuteerd.

Wereldwijde oproep tot actie

Shirin dringt er bij jongeren op aan zich specifiek te richten op "rechten voor vrouwen en kinderen en hun rol als leider" Zij is van mening dat als de rechten van vrouwen en kinderen worden geëerbiedigd en zij meer leiderschapsfuncties krijgen, de wereld een veiligere plek zal zijn.

Discussievragen:

- 1.** Waarom hadden de mensen er bezwaar tegen dat Shirin's ouders hun zoon en dochters gelijk behandelen?
- 2.** Heb je ooit meegemaakt dat er een oneerlijke regel was op jouw school of in jouw land? Welke regel was het en hoe had dat invloed op jou?
- 3.** Heb je ooit de rechten van iemand uit je omgeving moeten verdedigen? Wat heb je gedaan?

Ken je rechten

(Hand-out - werbladen 2 en 3)

20
minuten

- Stap 1: Introduceer de Verklaring van de Rechten van de Mens:** “In 1948 hebben de Verenigde Naties de Verklaring van de Rechten van de Mens aangenomen om gelijke rechten voor iedereen te erkennen als reactie op de gruweldaden die tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben plaatsgevonden.”
- Stap 2: Invoering van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM):** In 1953 creëerde de nieuw opgerichte Raad van Europa een internationaal verdrag tussen de 47 landen die lid waren van de Raad van Europa. Artikelen uit de Verklaring van de Rechten van de Mens vormden de basis voor het EVRM. Het is een verdrag om **de rechtsstaat te beschermen en de democratie in de Europese landen te bevorderen. Bestudeer de Verklaring van de Rechten van de Mens en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens** (opgenomen in de **handout**): Hebben jongeren beide documenten gelezen en begrepen? Vat ze indien nodig samen.
- Stap 3: Introduceer het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM):** In 1959 werd het Europees Hof voor de Rechten van de Mens opgericht om het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens te beschermen. Als iemands rechten zijn geschonden en hij of zij niet in staat is geweest om een beroep te doen op de autoriteiten in zijn of haar land, kan hij of zij zijn of haar zaak aanhangig maken bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg, Frankrijk. De arresten van het Hof zijn juridisch bindend, wat betekent dat landen zich aan de arresten van het Hof moeten houden. ⁽⁴²⁾
- Stap 4: Ken je rechten:** Hebben de jongeren een lijst gemaakt van de drie rechten uit het EVRM die voor hen het belangrijkste zijn en waarom?

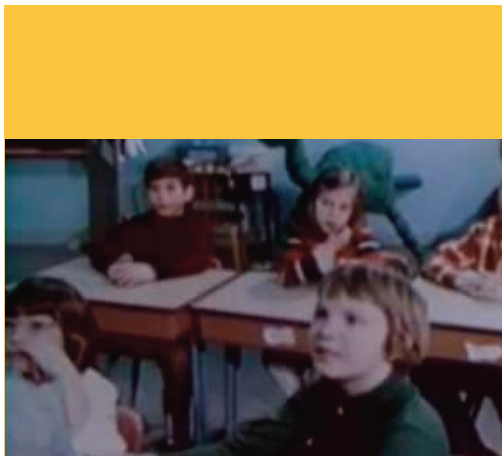
Nabespreken

- Wat zijn de drie belangrijkste rechten die je hebt en waarom?
- Hoe is het pesten van iemand een mensenrechtenkwestie?
- Welke rechten worden geschonden wanneer iemand gepest wordt?
- Wie beschermt deze rechten? Als iemand bijvoorbeeld gepest wordt en zijn mensenrechten worden geschonden waar kan hij dan terecht voor hulp?
- Waarom is het belangrijk om de rechten die je hebt en de mechanismen die deze rechten beschermen te begrijpen?

⁴²⁾ <https://www.amnesty.org.uk/what-is-the-european-convention-on-human-rights>

Bruine ogen, blauwe ogen - Systematische onderdrukking

45
minuten

www.youtube.com/watch?v=_RNFeGvb0GA

Bekijk als groep de video [Frontline: Een verdeelde klas](#). Deze video is een "Brown Eyes, Blue Eyes" simulatie uitgevoerd door Jane Elliott, een lerares in een derde klas in de Verenigde Staten als reactie op de moord op Martin Luther King Jr.

De video toont systematische onderdrukking door een situatie te laten zien waarin door de mensen in het systeem, een cultuur van onderdrukking werd gecreëerd, geaccepteerd en gehandhaafd. In dit geval was het systeem de derde klas.

- Een samenvatting van negen minuten is beschikbaar op: <https://youtu.be/1CtrpLh6TKk>
- De volledige video is beschikbaar op: www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/divided/etc/view.html

Nabespreken

- Wat is de belangrijkste boodschap in deze video?
- Wat waren enkele van de voor de hand liggende manieren waarop de kinderen willekeurig het voorrecht kregen? Wat waren sommige van de verborgen manieren?
- Hoe kunnen berichten in de media - bijvoorbeeld een groep die alleen mensen van hun ras of geslacht negatief op televisie ziet - invloed hebben op een groep?
- Welke voorbeelden van onderdrukking zie je in jouw dagelijks leven, op school of in jouw omgeving?

Vorbereiden op actie: Verken jouw unieke mogelijkheden

(Hand-out - werblad 4)

20
minuten

*“We hebben allemaal unieke vaardigheden, perspectief en manieren om de wereld te zien. Met andere woorden, we hebben elk unieke mogelijkheden.”*⁴³

Shirin Ebadi had een affiniteit met rechtvaardigheid - zelfs toen ze nog een kind was kon ze niet tegen dingen die niet eerlijk waren. We gaan van elk van de groep de unieke mogelijkheden onderzoeken - en hoe wij dit kunnen gebruiken om een inclusieve gemeenschap in onze school en daarbuiten te creëren?"

Stap 1: Het beoordelen van onze unieke mogelijkheden

Hoe zou jij deze vraag beantwoorden:

“We kunnen altijd op (JOUW NAAM HIER) rekenen voor ” _____, _____ en _____”

- Welke 3 positieve dingen zouden mensen zeggen over de bijdrage die jij levert?
- Bedenk hoe elk van deze groepen deze vraag over jou zou beantwoorden:
 1. je eerste vrienden toen je ongeveer 5 jaar oud was.
 2. je leraren en medeleerlingen op de basisschool.
 3. vrienden, teamgenoten en klasgenoten in het voortgezet onderwijs

Logboek / Reflectie

- Zijn jouw drie bijdragen snel bij jou opgekomen of moest je er lang over nadenken? Waarom denk je dat dat zo is?
- Hoe geven die drie bijdragen dan weer wat jouw unieke mogelijkheden zijn en wat zeggen ze over jou? Heb je iets nieuws over jezelf geleerd?

⁴³) Principe van Leren voor Welzijn: <http://l4wb.org/#/en/home>

Stap 2: Deel uit

- Laat de leerlingen naar het bord gaan en hun drie bijdragen daar opschrijven - of de leraar kan ze schrijven als de leerling ze hardop zegt.
- Als alle bijdragen op het bord zijn geschreven, vraag je de leerlingen om patronen of groeperingen te vinden onder de bijdragen. Welke zijn verwant? Hoe kunnen ze worden gecategoriseerd?

Nabespreken

- Welke van deze bijdragen worden het meest gewaardeerd door onze school? Gemeenschap? De maatschappij in het algemeen? Waarom denk je dat dat zo is?
- Waarom is het belangrijk om de verschillende manieren te waarderen waarop mensen bijdragen aan de wereld?
- Hoe kun je je voorbereiden om als groep actie te onder-nemen? Hoe kun je de persoonlijke unieke bijdragen van elke persoon gebruiken om het PeaceJam-project beter te maken?

Aanvullende activiteit

Laat de leerlingen hun 3 bijdragen gebruiken om hun unieke mogelijkheden beschrijven om een toelatingsbrief te schrijven voor de vervolgopleiding of als onderdeel van een brief voor toekomstige werkgevers. Het is belangrijk te leren schrijven hoe over je eigen mogelijkheden en sterke kanten.

Actie ondernemen - Doe een mensenrechten-scan op jouw school

(Hand-out - werblad 5)

Nu je meer weet over de Verklaring van de Rechten van de Mens, kun je zien hoe goed jouw school en/of leefgemeenschap deze mensenrechten beschermt, door een mensenrechten-scan van jouw school te maken.

- **Kies jouw onderzoek:** Je kunt met behulp van artikelen uit de verklaring een onderzoek maken of een reeds bestaand onderzoek gebruiken. *"Een school worden die de rechten respecteert"* ⁽⁴⁴⁾ of *"De temperatuur van de mensenrechten op jouw school meten"*, ⁽⁴⁵⁾ die je krijgt in het **handout-gedeelte**.
- **Onderzoek jouw school:** Pas het onderzoek toe onder leerlingen, leraren, administratief en ander personeel van de school. Zorg ervoor dat er zoveel mogelijk verschillende groepen zijn. Je kunt het tijdens de pauze uitdelen of toestemming krijgen om het uit te delen tijdens de les.
- **Geef jouw school een score:** Zodra je de onderzoeken terug hebt, maak je een gemiddelde van de scores van jouw school.
- **Deel de resultaten:** Deel de resultaten op een creatieve manier met de schoolgemeenschap, zodat zij meer te weten komen over mensenrechten en waarom ze belangrijk zijn.

Nabespreken

- Wat vertelde de scan jou over de mensenrechten op jouw school of in jouw gemeenschap?
- Welke rechten werden het hoogst en welke het laagst beoordeeld? Welke hypothesen heb je voor deze bevindingen?
- Wat zijn de twee dingen die jouw groep kan doen om de mensenrechten op jouw school te helpen beschermen?
- Hoe kunnen we allemaal ons "unieke mogelijkheden" gebruiken om bij te dragen aan dit project?

One Billion Acts of Peace: (Een miljard daden van vrede) Zorg ervoor dat je jouw mensenrechtenproject op de website www.peacejam.org registreert, zodat het wordt meegeteld in de One Billion Acts of Peace!

⁴⁴⁾ Principe van Leren voor Welzijn: <https://www.unicef.org.uk/rights-respecting-schools/>

⁴⁵⁾ Principe van Leren voor Welzijn: <http://www.hrusa.org/hrmaterials/temperature/temperature.shtm>.

COMPASSIE IN ACTIE

Inclusieve gemeenschappen bouwen

Hand-outs

Vooroordelen Onderzoeken

Werkblad 1

De eerste stap naar het overwinnen van stereotypen en vooroordelen tegen andere mensen is dat we ons hiervan bewust zijn in onszelf. We hebben allemaal stereotypen over mensen die anders zijn.

Schrijf één ding op dat je hebt gehoord over elk van de volgende groepen mensen:

Ouderen

Blanke mensen

Lesbische vrouwen

Daklozen

Homoseksuelen

Vluchtelingen

Aziatische mensen

Inheemse mensen

Mensen met een handicap

Zwarte mensen

Mensen uit het Midden-Oosten

Tieners

Wat vind je van deze stereotypen?

Waar denk je dat ze vandaan komen?

Waren de meeste stereotypen positief of negatief?

Hoe kunnen we deze vooroordelen en vooringenomenheid voorkomen?

Verklaring van de rechten van de mens

Werkblad 2

Samenvatting

De Algemene Vergadering erkent dat de inherente waardigheid en de gelijke en onvervreembare rechten van alle leden van de menselijke familie de grondslag vormen van vrijheid, rechtvaardigheid en vrede in de wereld, dat de mensenrechten door de rechtsstaat moeten worden beschermd, dat de vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties moeten worden bevorderd, dat de volkeren van de VN hun geloof in de mensenrechten, de waardigheid en de Commissie is vastbesloten om sociale vooruitgang, betere levensstandaarden en grotere vrijheid te bevorderen en heeft beloofd de mensenrechten en een gemeenschappelijk begrip van deze rechten te bevorderen.

Een samenvatting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

1. Iedereen is vrij en we moeten allemaal op dezelfde manier behandeld worden.
2. Iedereen is gelijk, ondanks verschillen in huidskleur, geslacht, religie, religie en bijvoorbeeldtaal.
3. Iedereen heeft recht op leven en op een leven in vrijheid en veiligheid.
4. Niemand heeft het recht om je als slaaf te behandelen en je mag niemand tot slaaf maken.
5. Niemand heeft het recht om je pijn te doen of te martelen.
6. Iedereen heeft het recht om door de wet gelijk te worden behandeld.
7. De wet is voor iedereen gelijk, ze moet op dezelfde manier worden toegepast op iedereen.
8. Iedereen heeft het recht om juridische hulp te vragen wanneer zijn rechten worden overtreden.
9. Niemand heeft het recht je ten onrechte in de gevangenis te zetten of je uit jouw eigen land te zetten.
10. Iedereen heeft recht op een eerlijk en openbaar proces.
11. Iedereen moet als onschuldig worden beschouwd totdat zijn schuld is bewezen.
12. Iedereen heeft het recht om hulp te vragen als iemand je probeert te schaden, maar niemand mag zomaar je huis binnenkomen, je brieven openen of je of je familie lastigvallen zonder daar een goede reden voor te hebben.
13. Iedereen heeft het recht om te reizen zoals hij of zij dat wil.
14. Eenieder heeft het recht naar een ander land te gaan en bescherming te vragen als hij vervolgd wordt of dreigt te worden.

Werkblad 2 vervolg

15.	Iedereen heeft het recht om bij een land te horen. Niemand heeft het recht om jou te verhinderen om bij het land te horen waar je bij wilt horen.
16.	Iedereen heeft het recht om te trouwen en familie te hebben.
17.	Iedereen heeft het recht om bezit te hebben.
18.	Iedereen heeft het recht om alle aspecten van zijn of haar eigen religie uit te oefenen en zelfs van religie te veranderen als hij of zij dat wil.
19.	Iedereen heeft het recht om te zeggen wat hij/zij denkt en om informatie te geven en te ontvangen.
20.	Iedereen heeft het recht om deel te nemen aan vergaderingen en om op vreedzame wijze deel te nemen aan verenigingen.
21.	Iedereen heeft het recht om te helpen kiezen en deel te nemen aan de regering van zijn land.
22.	Iedereen heeft recht op sociale zekerheid en op mogelijkheden om zijn vaardigheden te ontwikkelen.
23.	Iedereen heeft het recht om voor een eerlijk loon in een veilige omgeving te werken en lid te worden van een vakbond.
24.	Iedereen heeft het recht op rust en vrije tijd.
25.	Iedereen heeft recht op een adequate levensstandaard en medische hulp als hij ziek is.
26.	Iedereen heeft het recht om naar school te gaan.
27.	Iedereen heeft het recht om te delen in het culturele leven van zijn gemeenschap.
28.	Iedereen moet de "sociale orde" respecteren die nodig is om al deze rechten te kunnen uitoefenen.
29.	Iedereen moet de rechten van anderen, de gemeenschap en het openbaar eigendom respecteren.
30.	Niemand heeft het recht om een van de rechten uit deze verklaring af te nemen.

Bron: www.hrea.org/feature-events/simplified-udhr.html

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens

Werkblad 3

Samenvatting

De regeringen die lid zijn van de Raad van Europa werken aan vrede en grotere eenheid op basis van mensenrechten en fundamentele vrijheden. Met dit Verdrag hebben ze besloten om de eerste stappen te zetten om veel van de rechten die in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens zijn opgenomen, te handhaven.

Een samenvatting van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

- Artikel 1 - De staten zijn verplicht de mensenrechten te eerbiedigen
 - Artikel 2 - Recht op leven
 - Artikel 3 - Verbod op foltering
 - Artikel 4 - Verbod op slavernij en dwangarbeid
 - Artikel 5 - Recht op vrijheid en veiligheid
 - Artikel 6 - Recht op een eerlijk proces
 - Artikel 7 - Geen straf zonder wet
 - Artikel 8 - Recht op respect voor het privéleven en het familie- en gezinsleven
 - Artikel 9 - Vrijheid van gedachte, geweten en religie
 - Artikel 10 - Vrijheid van meningsuiting
 - Artikel 11 - Vrijheid van vergadering en vereniging
 - Artikel 12 - Recht om te trouwen
 - Artikel 13 - Recht op een doeltreffende oplossing als jouw rechten zijn geschonden
 - Artikel 14 - Verbod op discriminatie
 - Artikel 15 - Afwijking van rechten in tijden van oorlog of openbare noodtoestand
 - Artikel 16 - Beperkingen op politieke activiteiten van vreemdelingen
 - Artikel 17 - Verbod op rechtsmisbruik
 - Artikel 18 - Beperking van het gebruik van beperkingen van rechten
- In de artikelen 19 tot en met 51 wordt uitgelegd hoe het Europees Hof voor de rechten van de mens werkt.
- Artikel 34 - Individuele aanvragen moeten bij de nationale autoriteiten worden ingediend wanneer jouw rechten zijn geschonden. Zodra deze mogelijkheid is uitgeput, kan een verzoek worden ingediend bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.
 - Artikel 52 - De secretaris-generaal van de Raad van Europa kan bij de regeringen navraag doen naar de wijze waarop het nationale recht van de Raad van Europa de rechten van dit verdrag beschermt.

Werkblad 3 vervolg

Protocollen bij het verdrag

Artikel 1 van Protocol nr. 1 - Recht op eigendom en gebruik van je bezittingen.

Artikel 2 van Protocol nr. 1 - Recht op onderwijs

Artikel 3 van Protocol nr. 1 - Recht op vrije verkiezingen

Artikel 2 van Protocol nr. 4 - Vrij verkeer van personen

Artikel 1 van Protocol nr. 6 - Afschaffing van de doodstraf

Artikel 2 van Protocol nr. 7 - Recht op een beroepsprocedure bij criminele zaken

Artikel 3 van Protocol nr. 7 - Compensatie voor onterechte veroordeling

Artikel 1 van Protocol nr. 12 - Algemeel verbod op discriminatie

Vorbereiden op actie: Verken jouw unieke mogelijkheden

Werkblad 4

"We hebben allemaal unieke vaardigheden, perspectief en manieren om de wereld te zien. Met andere woorden, we hebben elk unieke mogelijkheden." Shirin Ebadi had een affiniteit met rechtvaardigheid - zelfs toen ze nog een kind was kon ze niet tegen dingen die niet eerlijk waren. We gaan van elk van de groep de unieke mogelijkheden onderzoeken - en hoe wij dit kunnen gebruiken om een inclusieve gemeenschap in onze school en daarbuiten te creëren?"

Het beoordelen van onze unieke mogelijkheden

Hoe zou jij deze vraag beantwoorden:

"We kunnen altijd op (JOUW NAAM HIER) rekenen voor " _____, _____ en _____ "

- Welke 3 positieve dingen zouden mensen zeggen over de bijdrage die jij levert?
- Bedenk hoe elk van deze groepen deze vraag over jou zou beantwoorden:
 1. je eerste vrienden toen je ongeveer 5 jaar oud was.
 2. je leraren en medeleerlingen op de basisschool.
 3. vrienden, teamgenoten en klasgenoten in het voortgezet onderwijs

Logboek / Reflectie

- Zijn jouw drie bijdragen snel bij jou opgekomen of moest je er lang over nadenken? Waarom denk je dat dat zo is?

- Hoe geven die drie bijdragen dan weer wat jouw unieke mogelijkheden zijn en wat zeggen ze over jou? Heb je iets nieuws over jezelf geleerd?

Nabespreken

- Welke van deze bijdragen worden het meest gewaardeerd door onze school? Gemeenschap? De maatschappij in het algemeen? Waarom denk je dat dat zo is?
- Waarom is het belangrijk om de verschillende manieren te waarderen waarop mensen bijdragen aan de wereld?
- Hoe kun je je voorbereiden om als groep actie te onder-nemen? Hoe kun je de persoonlijke unieke bijdragen van elke persoon gebruiken om het PeaceJam-project beter te maken?

DE MENSENRECHTEN GRAADMETER OP JOUW SCHOOL ONDERZOEK

Werkblad 5

Dank je wel voor het meedoen aan dit onderzoek.⁽⁴⁷⁾ We meten hoe onze schoolgemeenschap zich verhoudt tot de Verklaring van de Rechten van de Mens, wat een lijst is van de rechten die elk mens heeft.

Aanwijzingen: Lees elke verklaring en beoordeel hoe nauwkeurig deze jouw schoolgemeenschap beschrijft door er een 1, 2, 3 of 4 in de lege ruimte naast te zetten. Aan het einde van het spel wordt je score opgeteld om je totale score voor je school te bepalen.

SCHAALVERDELING

- 1 - nee/nooit
- 2 - zelden
- 3 - vaak
- 4 - ja/altijd

1. Mijn school is een plek waar leerlingen veilig zijn.
(*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 3 & 5*)
2. Alle leerlingen krijgen gelijke informatie en aanmoediging over academische en carrièremogelijkheden. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2*)
3. Leden van de schoolgemeenschap worden niet gediscrimineerd vanwege hun levensstijlkeuzes, zoals kleding, omgang met bepaalde mensen en buitenschoolse activiteiten. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2 & 16*)
4. Mijn school biedt gelijke toegang, middelen, activiteiten en accommodeert iedereen. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2 & 7*)
5. Leden van mijn schoolgemeenschap zullen zich verzetten tegen discriminerende of vernederende acties, materialen of laster in de school. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2, 3, 7, 28, & 29*)
6. Wanneer iemand de rechten van een ander persoon verlaagt of schendt, wordt diegene geholpen om te leren hoe hij/zij zijn/haar gedrag kan veranderen. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 26*)
7. Leden van mijn schoolgemeenschap geven om mijn algehele menselijke en academische ontwikkeling en proberen me te helpen wanneer ik dat nodig heb. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2, 3, 22, 26, & 29*)
8. Als er conflicten ontstaan, proberen we deze op te lossen op geweldloze, samenwerkende manieren. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 3 & 28*)
9. Institutioneel beleid en institutionele procedures worden toegepast wanneer klachten over intimidatie of discriminatie worden ingediend. (*Verklaring van de Rechten van de Mens, artikelen 3 en 7*)
10. In zaken die gaan over discipline (waaronder opschorting en uitzetting) zijn alle personen verzekerd van een eerlijke en onpartijdige behandeling bij het vaststellen van de schuld en de toewijzing van de straf. (*Verklaring van de rechten van de mens, artikel 6, 7, 8, 9, & 10*)

⁴⁷⁾ Gemaakt door: D. Shiman & K. Rudelius-Palmer, Economische en sociale rechtvaardigheid: Een mensenrechtenperspectief (Minneapolis: Human Rights Resource Center, Universiteit van Minnesota, 1999)

Werkblad 5 vervolg

11. Niemand op onze school wordt vernederend behandeld of gestraft. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 5)*
12. Iemand die van iets verkeerd wordt beschuldigd wordt verondersteld onschuldig te zijn, totdat het tegendeel is bewezen. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 11)*
13. Mijn persoonlijke ruimte en bezittingen worden gerespecteerd. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 12 & 17)*
14. Mijn schoolgemeenschap verwelkomt leerlingen, docenten, bestuurders en medewerkers van verschillende achtergronden en culturen, ook mensen die niet in Nederland geboren zijn. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2, 2, 6, 13, 14, & 15)*
15. Ik heb de vrijheid om mijn overtuigingen en ideeën (politieke, religieuze, culturele of andere) te uiten zonder dat ik bang hoef te zijn voor discriminatie *(Verklaring van de Rechten van de Mens, artikel 19)*
16. Leden van mijn school kunnen publicaties schrijven en verspreiden zonder angst voor censuur of straf. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 17)*
17. Verschillende stemmen en perspectieven (bijv. geslacht, ras/ethniciteit, ideologie) zijn vertegenwoordigd in cursussen, leerboeken, vergaderingen, bibliotheken en klassikaal onderwijs. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 2, 19 & 27)*
18. Ik heb de mogelijkheid om mijn cultuur uit te drukken door middel van muziek, kunst en literaire vorm. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 19, 27 & 28)*
19. Leden van mijn school hebben de mogelijkheid om (individueel en via verenigingen) deel te nemen aan democratische besluitvormingsprocessen om schoolbeleid en -regels te ontwikkelen. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 20, 21 & 23)*
20. De leden van mijn school hebben het recht om zich binnen de school te verenigen om hun rechten of die van anderen te verdedigen. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 19, 20, & 23)*
21. Leden van mijn school moedigen elkaar aan om te leren over maatschappelijke en mondiale problemen op het gebied van justitie, ecologie, armoede en vrede. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 26 & 29)*
22. Leden van mijn school moedigen elkaar aan om activiteiten te organiseren en actie te ondernemen met betrekking tot maatschappelijke en mondiale problemen op het gebied van justitie, ecologie, armoede en vrede. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 20 & 29)*
23. Leden van mijn schoolgemeenschap kunnen tijdens de schooldag voldoende rust/hersteltijd nemen en onder eerlijke werkomstandigheden redelijke uren werken. *(Verklaring van de rechten van de mens, artikel 23 & 24)*

DE GRAADMETER VAN JOUW SCHOOL = _____
 (tel de scores van bovenstaande vragen op)

PERFECTE TEMPERATUUR = 100 MENSENRECHTEN GRADEN

Copyright 2020 PeaceJam Foundation
Bewerking: CED-Groep
Vormgeving: Ton Kuijpers Vormgeving

Voor meer informatie, neem contact op via: info@cedgroep.nl